

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи),
Міністерства освіти і науки України, місто Харків прийняла рішення
підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(галузь знань)

на підставі прилюдного захисту дисертації «Політичний діалог як чинник консолідації українського суспільства» за спеціальністю 052 Політологія

(назва дисертації) (код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

«21» грудня 2023 року.

Денисюк Анастасія Валентинівна, 1995 року народження, громадянка України
(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача). (назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчила у 2018 році Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю 052 Політологія, диплом магістра з відзнакою
(за дипломом)

Працює _____ в _____ не працює _____
(посада) (місце основної роботи, відомче підпорядкування, місто)

з _____ р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна
Міністерства освіти і науки України, місто Харків
(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Комарова Тетяна Геннадіївна, доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політології філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; Корнієнко Валерій Олександрович, доктор політичних наук, професор, завідувач
кафедри суспільно політичних наук Вінницького національного технічного університету
(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Здобувачка має 24 наукові публікації за темою дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України, серед яких за період навчання в аспірантурі — 10 наукових публікацій, 3 статті у наукових фахових виданнях України
(зазначити три наукові публікації):

1. Денисюк А. В. Політичний діалог в умовах глобалізаційних змін. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2022. 41. С. 23-29. DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2022-41-03>
2. Денисюк А. В. Механізми реалізації політичного діалогу в умовах кризи. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2022. 42. С. 13-20. DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2022-42-02>
3. Денисюк А. В. Політичний діалог в сучасній умовах: політико-культурний аспект. *Politicus. Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. № 1. 2023. С. 51-57. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-1.9>*

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці

1. **Фісун Олександр Анатолійович**, доктор політичних наук професор завідувач кафедри політології філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, **голова разової спеціалізованої вченої ради**, який повідомив присутнім, що дисертаційне дослідження виконано на кафедрі політології філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна і є самостійною завершеною науковою працею. Окрім того, дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри суспільно-політичних наук Вінницького національного технічного університету відповідно до комплексної теми «Політичний консенсус в Україні як світоглядна і практична проблема» № 91К1 і кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, відповідно до наукової комплексної теми «Реформування політичної системи України у порівняльній та глобальній перспективі», номер державної реєстрації 0119U102298. Ознайомлення з протоколом перевірки дисертаційного дослідження на наявність запозичень майже 100% унікальності, що означає повне дотримання здобувачкою академічної доброчесності. Дисертаційна робота Денисюк А. В. відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 зі змінами) та наказу Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».
2. **Шаповаленко Марина Володимирівна**, доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політології філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, **офіційний рецензент**, яка зазначила що тема дисертаційного дослідження є актуальною і своєчасною для подальшого розвитку політичної науки. Окрім того, дисертаційне дослідження має обґрунтовану наукову новизну, яка полягає в тому, що здобувачка вперше в політичній науці, використовуючи міждисциплінарні підходи, комплексно дослідила політичний діалог і як чинник консолідації українського суспільства. Обґрунтовано вперше у вітчизняній політичній науці феномен політичного діалогу як певної універсалії політичної культури суспільства, що є цілісною структурою із взаємопов'язаними ситуативними смислами взаємодії, сенсами і диспозиціями світолюдської цілісності, що виводить на розуміння політичного діалогу як ефективного механізму розв'язання нагальних політичних проблем на різних рівнях комунікації. Вперше подано авторське визначення політичного діалогу як універсального базового механізму організації міжлюдської політичної комунікативної взаємодії суб'єктів, що представляє собою ідеальну модель раціонального врегулювання конфліктів, криз тощо; обґрунтовано класифікації політичного діалогу, проведено теоретико-методологічний аналіз діалогових форм політичної консолідації як багатофакторного поняття та ідеально-смыслового принципу. Крім того, вперше комплексно проаналізовано взаємозв'язок між політичною культурою і політичним діалогом, що впливає на зміст та особливості розвитку цих феноменів. Хоча при цьому є певні моменти, які є дискусійними або потребують уточнення, у тому числі, доцільним є розгляд політико-історичних аспектів становлення неопотриманіального режиму в Україні, які визначали зміни у політичній комунікації у певні періоди часу; також у дисертації недостатньо уваги приділено необхідності розвитку нормативно-правової бази, що регламентує розвиток інформаційного суспільства в Україні у напрямі забезпечення послуг суспільства знань; варто запропонувати механізми політичної просвіти громадян, що сприятимуть побудові демократичного прозорого діалогу влади і суспільства. Висловлені зауваження жодним чином не ставлять під сумнів наукову новизну, теоретично та практично значимість отриманих результатів, а мають характер наукової дискусії та виступають рекомендаціями для подальшої наукової діяльності здобувачки. Дисертаційна робота Денисюк А.В. є самостійною і завершеною,

має високий науково-теоретичний рівень, практичне значення для політичної науки. Відповідно, здобувачка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 0 52 Політологія.

3. **Андрєєва Ольга Миколаївна**, доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародної інформації Навчально-наукового Інституту міжнародних відносин, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, **офіційний опонент**, яка звернула увагу на те, що здобувачка провела глибинне дослідження сутності політичного діалогу в сучасних умовах, його структури, кореляційних зв'язків із процесом консолідації суспільства, впливу діалогу на духовне зміцнення нації; проаналізувала особливості побудови політичного діалогу між представниками влади і суспільством, що ефективно протистоїть різним негативним сценаріям суспільно-політичних подій в Україні; охарактеризувала взаємозв'язок політичного діалогу із ціннісною системою суб'єктів взаємодії тощо. Певним здобутком у дисертаційній роботі є звернення до питання формування політичного діалогу між суб'єктами політики, що ускладняється в умовах повномасштабної агресії з боку Російської Федерації, адже крім зброї, застосовується значний набір технік і прийомів проти української нації, що спрямовані на знищення її духовного ядра. Аналіз наукових положень, висновків і результати, які представлено у дисертації, обґрунтовані й достовірні. Загальні висновки у дисертації аргументовані та відображені у 24 наукових працях. Вони відбивають поставлені завдання та результати проведеного дослідження. Матеріал дисертації викладений чітко і послідовно, що засвідчує ерудованість авторки, її здібності до критичного аналізу існуючих підходів і теорії та креативного мислення. Дисертація, у відповідності до вимог до дисертаційних робіт, складається з анотації, списку публікацій авторки дисертації, змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Структура логічна та обґрунтована. Також у роботі є деякі дискусійні положення, які потребували уточнення. Зокрема, щодо впливу психологічних особливостей учасників політичного діалогу на його результат і перебіг; стосовно можливостей електронної демократії стати альтернативою традиційній демократії та розмежування понять «діалог» і «дискурс». Утім, запропоновані до роздумів зауваження жодним чином не претендують на спростування висунутих дисертанткою положень та не ставлять під сумнів значущість чи новизну результатів дослідження. Відповідно, Денисюк А.В. цілком заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

4. **Наумкіна Світлана Михайлівна**, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права, Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», **офіційний опонент**, яка зазначила, що актуальність тематики дослідження Денисюк А.В. зумовлена необхідністю побудови політичного діалогу на всіх рівнях політичної взаємодії з огляду на російсько-українську війну та інші політичні кризи у світі. Важливим є звернення здобувачки до проблематики консолідації українського суспільства, розгляду у цьому процесі ролі національної ідентичності та політичного діалогу. Оригінальним науковим доробком є аналіз деструктивних детермінант формування політичного діалогу в українському суспільстві, їх класифікації та особливостей впливу. Дисертація характеризується системністю, послідовністю викладення матеріалу, обґрунтованістю висновків та рекомендацій. Дисертаційна робота має логічну структуру, яка дозволяє розкрити дослідницькі завдання та досягти поставленої мети. Наукові положення, рекомендації та висновки відзначаються науковістю та вірогідністю. На схвалення заслуговують положення, які відбивають наукову новизну дисертації. Хоча у роботі є дискусійні моменти та потенціал для подальших наукових розвідок, зокрема, припущення чи може модель конструктивної суспільної консолідації за умов відкритого демократичного суспільства бути всеохоплюючою. Крім того, запропоновані механізми подолання чи мінімізації конкуренції на теренах України української та російської ідентичностей варто розширити за рахунок збільшення культурних заходів. Однак запропоновані коментарі не містять аргументів для спростування висловлених положень дисертанткою і не

підводять під сумнів значущість або новизну отриманих дослідженням результатів. Отже, Денисюк А.В. повністю заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 052 Політологія.

5. **Ротар Наталія Юріївна**, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, **офіційний опонент**, яка зазначила, що обрана тема дисертації є актуальною і своєчасною для подальшого розвитку політичної науки. Більше того, саме дисертаційне дослідження має наукову новизну, так як активний процес європейської та євроатлантичної інтеграції України, демократизація відносин між політичною елітою і громадянами є тим стратегічним курсом, що потребує формування цілісного механізму політичного діалогу між всіма суб'єктами, які залучені до його реалізації. Саме політичний діалог допомагає виробити генеральні лінії та позначити пріоритетні сфери, які визначають розвиток відносин й ті імпульси, що закладені у співпрацю між сторонами взаємодії. Сьогодні відбувається загострення політичної ситуації, що вимагає пошуку цивілізованого механізму розв'язання проблем. Тому політична практика потребує побудови і моделювання ефективного політичного діалогу. Дисертація має логічну структуру та сприяє розкриттю дослідницьких завдань та досягненню поставленої мети. Представлені результати наукових положень та висновків, які сформульовані в дисертації, є обґрунтованими і спираються на порівняльний аналіз з використанням, в тому числі, емпіричних даних. Особливо варто відмітити, що науковим здобутком А. В. Денисюк є застосування міждисциплінарного та соціетального підходів до вивчення проблеми політичного діалогу; дослідження феномену політичного діалогу як певної універсалії політичної культури суспільства, раціонального комунікативного акту, що базується на певній системі цінностей; аналіз національної ідентичності як чинника консолідації українського суспільства під час війни; моделювання сценаріїв політичного діалогу тощо. Враховуючи означені сильні сторони дисертаційного дослідження, варто звернути увагу на деякі дискусійні положення, які потребують уточнення у подальшій науковій роботі здобувачки. Було б доцільним проаналізувати детально весь спектр критеріїв ефективності політичного діалогу між керуючою елітою і громадянами за сучасних умов, а також систематизувати характеристики об'єктивних та суб'єктивних детермінант політичного діалогу. У подальших дослідженнях варто визначити крім політичних (які зазначені у дисертації), й інші чинники, зокрема, економічні, які можуть стати додатковою детермінантою консолідації суспільства. Наведені міркування мають характер наукової дискусії, і, безумовно, не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження А. В. Денисюк та не знижують його наукової цінності. Дисертаційна робота є цілісною, завершеною, міждисциплінарною науковою працею, в якій отримано науково-обґрунтовані результати та вона має практичне значення для політичної науки. Відповідно Анастасія Денисюк цілком заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 052 Політологія.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради,
«Утримались» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Денисюк Анастасії Валентинівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Фісун О.А.
(прізвище, ініціали)